

hiszek az ún. „szekularizált” világban, mert ha a gépek között, avagy az úrhajókban emberi szívek vannak, azok természetüknél fogva ma is keresztények, ha allergiások is a mi terminológiánkra. Egyszerűen úgy mondanám: Isten van, tehát legyenek szolgálatában emberek is, akik ha mással nem, azzal, hogy végigmennek az utcán, felhívják az embertestvérek figyelmét: Nincs itt maradandó szállásunk és vár bennünket az Atya!

Az Egyház mai feladata sem lehet más: üdvözíteni a lelkeket. Az alapkövetelmény az ún. „igazi humanizmus” volna. Hiába szabunk magas követelményeket, hiába tűzünk ki elérhetetlen feladatokat, ha közben elfelejtünk emberek lenni, hogy embertársainkban ne a kollektív tömegembar szürke egyformaságát lássuk, hanem azt, hogy minden ember egy kis külön világ, az isteni Jóság csodája. A modern pástorkodás sem állhat másban, mint a szívek megtalálásában. A szeretet találékony, ha meg nem bénítja az ellenséges környezetet, ha szárnyaszegetten nem hull magába.

Ami a cölibátust illeti: akik hűségesen végigszolgálták és átélte az elmúlt 30 esztendőt, az naponta két térden állva mond köszönetet az Egyház papjainak nőtlenségéért. Áldhatjuk azokat a pápákat, akik e téren nem ismertek megalkuvást, de ugyanakkor irgalmasak voltak azokkal szemben is, akik elmentek. Az életforma bármilyen állapotban nehéz, — kitöltése az egyéntől függ.

Fiatalabb „önellátó” paptestvéreink elkezdhetnék a közös életet. Megoldaná a paphiányt a központosított lakás. Problémák itt is lesznek. Vita communis maxima poenitentia! Idős papjainkkal már nem kezdhetik el.

A továbbképzés lehetőségei: Tudok olyan egyházmegyéről, ahol minden pap minden koronai tételt — legalább röviden — kidolgoz. Ehhez természetesen forrásmunkák kellene. Legalább németül meg kell tanulnia minden papnak, hogy követni tudja a modern irodalmat. — Mindenképpen elő kellene mozdítani, hogy használható, lelki és lelkipásztori célra alkalmas szövegek kerüljenek a szűkösen rendelkezésre álló papírra.

A magyar papság helytállt akkor, amikor ezer év után a beneficiumok eltűnésekor ismét megalapozta a magyar katolikus egyház anyagi alapjait, és munkájával, imádságával, életáldozatával, keresztjeivel alapozgatja az új idők új dalai között a magyar katolikuság újabb ezer évét.

Hazai paptestvér

LEVELESLÁDÁNKBÓL

Sokat hallok és tapasztalok külföldi utamon. Sok kérdőjel meredezik. Úgy érzem, hogy a sötétség majdnem áthidalhatatlan. Az ostobaság, az elfogultság elképesztő. A gyűlölködés átüt még a jószándékú emberek megnyilatkozásán is. A nemtörődés tombol mindenütt. A fogyasztó társadalom éli világát körülöttem és a statisztika szerint óránként 800 ember hal éhen. A németek, belgák, hollandok elképesztik az embert a jólétükkel, a franciák az önzésükkel, sajátos gögjükkel. A magyarok elkeseredett nacionalizmusa előtt egyszerűen el kell hallgatnom, mert valami más nyelven beszélünk már. Ilyenkor olyan szomorú vagyok. Erőt vesz rajtam a tehetetlenség és csak bámulok. Tudom, hogy botrányoknak kell lenni, de én is csak ember, méghozzá elég kis ember vagyok, és úgy érzem, hogy agyonnyom az emberi sors kibogozhatatlannak látszó szövevénye. Megbénít az a tapasztalat, hogy a dolgok, események, jelenségek olyan összetettek, hogy nem tudok a végükre járni. Szenvedek attól, hogy egyidejűleg látom az összetevőket, amelyek ellentmondásukban is összeférnek egymással. Mindennek észreveszem a másik oldalát is. Tudomásul kell vennem percről-percre, hogy nincsenek desztillált esetek, amelyekre mindenki vágyik. Hiszen könyvebb fehéren, vagy feketén gondolkozni és ítélni. A keresztény együttlítás sokkal

nehezebb, mint a sarkítás. Persze, a keresztény pártosság is végső fokon sarkítás, csupán azzal a csekély különbséggel, hogy a végtelenben kapjuk meg a teljes képet. Ez pedig emberi gyarlóságunkból kifolyólag sokszor elviselhetetlen terhet jelent. Szeretné az ember a közelebbi, természetszerűleg körvonalazottabbnak vélt célt követni. Ez vezet azután a félelmetes kisserűséghez. Milyen nehéz és milyen jó egyben legalább sejtetni, és mindig többet és többet sejtetni, és lassan megbizonyosodni a teljesség nagyszerűségéről. A pólusok között feszülni, vállalni a teljességre törekvés reményteljes lehetetlenségét létünk legnagyobb érzelmei közé tartozik. Emelkedni és zuhanni a bizonyosság felé, és a hirtelen felbukkanó értelmetlensége kalandokat rejt magában. Ezt csak úgy lehet elviselni, ha az ember hajlandó tudomásul venni, hogy mindez Átala, Vele és Benne történik. Nincs kiút. Nincs más megoldás. Fáj, hogy ezt oly kevesen érzik át és élik meg. A teremtményi voltunk alárendeltségében rejlő nagyszerűség oly nehezen tudatosul a közös embersors hordozóiban. Micsoda skálája nyílik meg az ismeretlen létnek, ha merünk csodálkozni, vagyis hajlandók vagyunk magatartásunkkal elismerni: minden értünk van, csupán mi nem vagyunk önmagunkért.

A személyiségek tudatos kapcsolódása a keresztény élet elengedhetetlen feltételének tűnik. Sokat kapunk egymástól, helyesebben egymáson keresztül az Úr Istentől. A kegyelmi közösség kifogyhatatlan örömét tudjuk egymásnak közvetíteni. Módszereink persze sajátosak, direkt módon nem mindig találjuk meg egymás hullámhosszát. Nincs mit tenni, vállalni kell a meg nem értettség, a félreértések és a maximális megértés alternatíváit.

Magyarországi családapa

+

Öt napot töltöttem „modern” lelkigyakorlatban, szerzetesnővérek, missziós testvérek között. A program fokozatosan alakult ki a csoport igényeiből. Beszéltünk imáról, az evangélium igazi, mélyebb értelméről, a helyről, amelyet Isten személyes életünkben betölt. Emberi létünk mélységeiről, nehézségeiről, szerzetesi életről. Csodálattal töltött el a szerető lelkek teljes őszinteségre törekvő, semmit el nem palástoló kinyílása. Mélységesen megdöbbentett, hogy a kérdések, problémák alig különböznek azoktól, amelyek egy-egy jóakarátú világi csoport beszélgetései folyamán kerülnek felszínre.

És akkor újból feltört belőlem a kérdés: vajon legmélyebb alapjában mi is a különbség a „világiak” és azok között, akiknek „hivatásuk” van? Nem az Isten hívott mindnyájunkat a létbe? Ha Isten szól, az ő szava adakozás is: életet ad, hivatást ad, feladatot, felelősséget. Az Isten hív, hogy minden kicsinységünk, korlátozottságunk ellenére is partnerei, segítői legyünk, Vele együtt munkálkodjunk nagy tervének megvalósításán. Ő csodálatos életkaland! lélegzetfójtó feladat és megbízás! Van-e különbség, szabad-e különbségnek lenni életigenünk között? Ha őszintén nézünk szembe saját életünkkel, nem találunk-e mindenfelé hasonló, rokon nehézségeket?

A mindennapi élet sodrában, a család minden percet igénybevevő gondozásában, szolgálatában, a testet, szellemet kimerítő fizikai munka között a szememet Rád függeszteni és mindenütt és mindenben Téged keresni: nem teljesíthetetlen feladat ez egy világi, egy anya számára? De ha lehetséges, vajon miért mondják, hogy a szerzetesi hivatás jobb, tökéletesebb, mint a világban való élet? Ha komolyan akarom hívásodat követni, nem kell-e nekem is az evangéliumi tanácsokat fontolgatnom? nem vonatkoznak-e ezek épp úgy egy tudatosan élő világi életére is? Nem kell-e nekem is majd százszor választanom énem követelődzése és az engedelmes szolgálat között? Nem lesz-e az én életemben is pillanat, vagy talán gyötrelmes óra is, amelyben a tisztaságomért kell küzdenem? Hányszor kell majd az évek folyamán a magam számára a lemondást, személyes szegénységet választanom, hogy a többinek jusson az, ami megilleti őket?

Te, Uram, mindnyájunkért odadobtad egész istenségedet és maradéktalanul ember lettél miérettünk, miközöttünk. Nem kell-e nekünk is, mindnyájunknak, teljes énünket odatennünk kezembe és egész lényünkkel szolgálatodba állnunk? Szabad-e megtorpannunk és énünk kibontakozása védelmében a kényelmesebb utat választanunk? Vajon adunk-e valamit egyáltalán, ha a mi szeretett énünket odaadjuk Neked? Hiszen mindent Te adtál nekünk, amink van és amik vagyunk! Ami igazán a mi sajátunk, az, ami legjobban utunkban is áll: az önszeretetünk, a restségünk és kényelemszeretetünk, az érvényesülési vágyunk, a dicséret és eredmény utáni sóvárgásunk. Ha ezt nagylelkűen mind odaadnánk Neked, milyen üresek lennének egyszerre! És volna hely számodra, Uram, hogy ne mi éljünk, hanem Te élj bennünk. Akkor nem kellene már beszélőnk a szerzetesek és papok Istenéről, hanem mindnyájunk Isten-Atyjáról, aki bennünk vett lakást és él bennünk, hogy mi élhessünk Benne és kéz a kézben tehessük meg az utat, amelyre ő hívott meg mindnyájunkat a magunk módján.

Németalföldi családaya

+

Cikkeikben a kérdések és a modern vajúdás minden keserves, küzdelmes keresése mögött is érződik, hogy van ezeknek a kereső lelkeknek biztonsága, amelyen ha kapaszkodva és küzdve is, de bizalommal tudnak megállni. Hogy ez milyen támasz, bátorítás és vigasz annak, aki itt ebben a felelet nélküli kérdésekkel viaskodó hollandiai légkörben él, nem tudom elég nyomatékkal hangsúlyozni és magyarázni. Különösen most, amikor az óramű rendszerességével minden 14 nap sötét kétségekbe esem. Ui. augusztus vége óta tagja vagyok az esperességi pasztorális tanács ügyvezető bizottságának. 7 pappal [az esperes, 4 plébános, egy rektor és az esperességi titkár] és még két férfi laikussal és egy civil apácával (!) próbáljuk a pasztorális tervek kidolgozni. Elgondolkoztat, hogy talán mégis valami oka, célja van, hogy ide bekerültem. Egyelőre csak abban látom, ill. látnám, hogy tanúskodjam az én egyszerű, de hívó szemléletemről, ill. arról, hogy hogyan is érinti az egyszerű hívőt az, amit neki a templomban, prédikációban, társadalmi tevékenységben feltálmak. Meg vagyok győződve szinte jóakaraturól, hozzáértésükről, tudásukról, mély egyéni értékeikről. Miért van, hogy mégis minden összejövétel után olyan mélységes elégedetlenség, kétely fog el? Emberileg olyan érthető minden, áthatva a szenvedő, küzdő embertestvér iránti megértéstől, szeretettől, segíteni akarástól, és mégis, mégis . . . azt mondhatnám, olyan humanista gondolkozás. Lehet, hogy azelőtt bizonyos dolgokat túlhangsúlyoztunk az evangéliumból, de nem esünk-e most ugyanabba a hibába, csak az ellenkező oldalon? Nem keressük és ajánljuk-e, minden jóakaraturunkkal, a legkisebb ellenállás útját, pedig a názáreti Jézus (itt senki sem beszél manapság Jézusról, vagy Krisztusról, mindig „Jesus van Nazareth”, az emberség hangsúlyozására) tanításából nem tudjuk kitörölni azt, amit a keskeny útról mondott, meg arról a keresztről, amit mindenkinek fel kell venni, cipelni kell, ha Őt követni akarja. És hogyan fogjuk ezt megtenni, ha nem eddük magunkat, nem neveljük magunkat és főleg nem keresünk és látunk mást, mint az embertestvért? Meg tudjuk-e benne látni a Krisztus képmását, ha mindent, amit ésszel felérni nem tudunk, megkérdőjelezünk? Kinek nyújtunk mi itt iránymutatást? Ki tanúskodik itt élő hitről? Ki meri mondani, hogy mindennapi élete minden küszködése közben éli, érzi, tapasztalja: nem önmagától képes felülkerekedni élete nehézségein, problémáin, hanem él benne a szavakba nem foglalható, meg nem magyarázható: a Lélek, az Isten Lelke. Ki mondja ki: nem értem, nem magyarázhatom, de tudom és azért hiszem — vagy fordítva, hiszem és azért tudom.

Hollandiai világi hölgy

+

Atolvastam a Szolgálat számait és mondhatom, hogy szolgálatomnak magam is szolgatársat találtam bennük. Lelkésztestvéreim is azzal a meglepett örömmel fogadták, ahogyan én. Ahogy látom, kevés olyan írás van bennük, amikben mi protestánsok nem találhatnánk tanítást és útmutatást az Isten országának építésében, ami mégis csak nagy és szent és immár, Istennek hála, egyre inkább közös feladatunk lesz. Testvéreim nevében is köszönöm Istennek munkáját és szolgálatát. Azt hiszem, ez az igazi ökumenizmus, amikor egymást segíteni tudjuk a krisztusi úton. Úgy gondolom VI. Pál pápa is erre gondolt, amikor arra buzdított, hogy tanuljunk egymástól.

Valamikor bencés gimnáziumba jártam, nagyon sokat köszönhetek azoknak az atyáknak, akik tanítottak. Én akkor, a zsinat előtti időben sem éreztem soha testvérietlen hangot a részükről, sőt van lelkipásztori szolgálatomnak sok olyan momentuma, amely bencés örökség. És hálás vagyok Istennek, hogy ezáltal is előbbre juttatott hitemben és elhivatottságomban. Talán éppen ezeknek az éveknak köszönhetem, hogy nyitva van a szívem a római katolikus egyház és így az ökuméné felé.

Imádságos szívvel gondolok az Őnök szolgálatára és kérem Istent, hogy tegye áldottá, hasznossá az egész keresztyén magyarság számára munkájukat.

Hazai református lelkipásztor

AZ EMMAUSZI TANÍTVÁNYOK (Lk 24)

MAGA JÉZUS KÖZELEDETT (24, 13-17). „Ahogy beszélgettek, tanakodtak...” Krisztusról beszéltek. A „vallásos témáról folyó beszélgetés” ezekben az órákban a legtermészetesebb volt számukra a világon. Mert a szívük csordulig volt mindezzel. Ha távolállóknak kell Krisztusról beszélőnk, sokszor fájdalmasan tapasztaljuk, milyen kevéssé friss és közvetlen vallási fogalomvilágunk, és ezért milyen hatástalan. És mégis megtörténik néha-néha, hogy valaki egészen megszokott fogalmakkal és szavakkal beszél Krisztusról, ennek ellenére a legmélyebb benyomást hagyja hátra, felkavarja az embereket. Miért? Mert a beszédében benne reszket nemcsak teljes meggyőződése, hanem teljes szíve is. Csak ez talál közvetlen utat a másik szívéhez. Persze folyvást azon kell fáradoznunk, hogy hitelesen, saját személyes szavainkkal hirdessük az Evangéliumot; a döntő azonban az, ami bennünk izzik. — „Maga Jézus közeledett és csatlakozott hozzájuk”. Hiszen az ő nevében vannak együtt (Mt 18, 20). — „De szemük képtelen volt felismerni őt.” Ha eleven hitük lett volna benne, felismerték volna. Mi is hitünkéből tudjuk, hogy velünk van, ha komolyan beszélünk róla és az ő érdekében. — „Meggzólította őket: Miről beszélgettek itt az úton?” Az Úr azt akarja, hogy elmondják neki, pedig hát úgyis tud mindent. Nemcsak arról van szó, hogy kibeszéljük magunkat — arra egy ember is jó —, hanem hogy gondjainkat az Ő szívébe öntsük ki.

TE VAGY AZ EGYETLEN IDEGEN JERUZSÁLEMBEN? (24, 18-24) Nem ritkán